

Innspill til Høring - Forslag til forskrift om kommunenes helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjon -og skolehelsetjenesten

Sex og samfunn takker for muligheten til å komme med innspill til høring om forslag til forskrift om kommunenes helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjon- og skolehelsetjenesten.

Vi støtter, og understreker viktigheten av, inkludering av ordlyden "bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller" og "bidra til å forebygge, avdekke og avverge vold, overgrep og omsorgssvikt" (jf. ny § 1 bokstav d) og e)) i formålsparagrafen slik dette er foreslått.

Helsedirektoratet har nylig utarbeidet Nasjonale faglige retningslinjer for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom. Flere av disse retningslinjene er essensielle for oppfyllelse av forskriftene som her er ute på høring, og disse arbeidene kan derfor på mange måter godt forankres i hverandre. Dette er positivt. I denne forbindelse ønsker vi å understreke viktigheten av å avsette midler til og krav om kompetanseheving for yrkesgruppene som skal jobbe etter disse retningslinjene.

Det følger av lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-2 første ledd nr. 2 at kommunen skal tilby svangerskaps- og barselomsorgstjenester. Kommunens ansvar er videre angitt i forskriften § 2-1 hvor det fremgår i første ledd at kommunen skal tilby gravide å gå til svangerskapskontroll i tilknytning til helsestasjon. Kartlegginger gjort de siste årene viser at dette tilbudet ikke er ivaretatt, og at et stort antall kvinner ikke har et reelt valg om å få gjennomført svangerskapskontroller hos jordmor ved helsestasjon¹.

Kartlegginger fra Jordmorforbundet NSF viser at rundt halvparten av landets kommuner mangler kommunejordmor. Derav følger brudd på kommunens plikt til å tilby svangerskaps- og barselomsorgstjenester. Det er viktig å understreke at mangelen på jordmorstillinger forekommer parallelt med at liggetiden på sykehuset for fødende/kvinner på barsel går ned, og dermed behovet for ivaretagelse av kvinner og spebarns helse fra jordmor/helsestasjoner øker.

Vi støtter innspillene fra Den Norske Jordmorforening og fra Jordmorforbundet NSF. Vi slutter oss til DNJs ønske om at familieplanlegging og prevensjonsveiledning inkluderes som et tredje punkt under § 3 i Kap II Kommunens ansvar for

¹ <http://www.jordmorforeningen.no/om-oss/nyhetsarkiv/dnj-s-kommunejordmor-undersokelse-gravide-faar-ikke-det-tilbud-de-har-krav-paa>

helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Vi støtter videre DNJs forslag om at formuleringer i forskriften kan og bør brukes for å understreke at en tverrfaglig tjeneste må inkludere kjernekompetanse fra ulike fagprofesjoner, og at det bør utarbeides en bemanningsnorm for jordmortjenesten. Sex og samfunn ønsker også å fremheve Jordmorforbundet NSF's innspill om viktigheten av jordmordekning og jordmors rolle for å avdekke vold og overgrep, og for at dette i større grad enn i dag skal avdekkes i helsevesenet.

I Forskrift 3. april 2003 nr. 450 om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten § 2-3, spesifiseres at Helsestasjons- og skolehelsetjenestens tilbud til barn og ungdom 0-20 år blant annet skal omfatte samarbeid med skole om tiltak som fremmer godt psykososialt og fysisk lærings- og arbeidsmiljø for elever. Sex og samfunn støtter et slikt samarbeid, men ønsker å understreke viktigheten av at formalisering av slikt samarbeid går begge veier. I dag er ansvaret om et samarbeid plassert hos skolehelsetjenesten. For at samarbeid mellom skolen og skolehelsetjenesten skal være mest mulig fruktbart, spesielt med tanke på seksualitetsundervisningen, må skolen også pålegges samarbeid med skolehelsetjenesten. Skolens ansvar for å benytte skolehelsetjenestens ressurser bør formaliseres for å sikre at elevene får tilgang på tjenestene som er inkludert i skolehelsetjenesten.

Det bes i høringsbrevet særskilt om innspill på om det bør presiseres i forskriften en plikt for helsestasjons- og skolehelsetjenesten til å knytte til seg spesifikk kompetanse, som for eksempel lege, fysioterapeut, jordmor og helsesøster. Sex og samfunn er av den oppfatning at dette bør presiseres i forskriften i tillegg til den lovpålagte plikten som fremkommer av helse- og omsorgstjenesteloven som trer i kraft neste år. Videre mener vi at det bør vurderes en minimumsnorm for stillingsbrøker for de ulike stillingene. Det er fremdeles slik at enkelte tjenester kun kan utføres av enkelte profesjoner (for eksempel er det kun leger som kan skrive ut resepter på prevensjon til jenter under 16 år). Samtidig som vi mener at rettigheten til å utføre nevnte oppgaver bør utvides til flere yrkesgrupper, bør det sørges for at sammensetningen av yrkesgrupper ved helsestasjons- og skolehelsetjenesten legger til rette for at brukergruppen har reell tilgang til ønskede tjenester.

Maria Røsok,
Daglig leder

Tore Holte Follestad,
Assisterende daglig leder